

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Exercitia Spiritualia Ad Mentem Et Normam D. Ignatii

Conscripta & Adaptata Usui Personarum Ecclesiasticarum Pro sacra solitudine singulis annis ineunda, & in octo vel decem dies protrahenda

Maffei, Pietro Antonio

Augsburg ; Regensburg, 1740

VD18 80488153

Pro die quarta Meditatio secunda. De inferno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60272](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60272)

lucurrente mereat evadere iudicium ultionis, qui dum vivo, insignitus sum signaculo sanctissimæ Trinitatis: qui vivis & regnas &c.

Dies quarta

Meditatio octava.

De inferno.

PRæmissæ orationi præparatoriæ subjunges hæc duo præludia.

1. Finge te videre vastissimum carcerem in centro terræ excavatum, mille circiter, vel ultra leucarum germanicarum cubicarum, sive quadratarum, & in hoc conclusum mare ingens flammarum, in quo demersi, piscium instar, natent, vel potius condensati hæreant reprobi: imaginare tibi corpora instar ferri candentis, ab igne, tanquam tot spongas, penetrata, ita ut ab ipso igne satis discerni non possint, prout in ferro candente ignis à ferro, & hoc ab illo distingui non potest.

In præludio secundo gratiam pete à Deo, ut ex illo igne infernali saltem scintilla aliqua profiliat, quæ mentis tuæ oculos tam clarè illuminet, ut pœnas illas inferna-

les ritè cognoscas, & ex hac cognitione ortus salutaris, ac justus timor intima cordis viscera pervadat; idque efficiat, ut si DEI amor indomitas tuas cupiditates, & propensiones iatis refrænare nequit, saltem metus ille te à peccatis retrahat. Propterea sæpiùs repete verba illa Psalmi 85. *Quia misericordia tua magna est super me, erue animam meam ex inferno inferiori; vel utere illis S. Ecclesie suspiriis: preces meæ non sunt dignæ, sed tu bonus fac benigne, ne perenni cremer igne.*

Hæ simul erunt preces jaculatoriæ hoc tempore pomeridiano.

Meditatio in hæc tria puncta dividetur, ut consideretur 1. Numerus 2. Pondus 3. Mensura pœnarum infernalium.

Punctum Primum.

Considera numerum pœnarum infernalium, quæ sunt sine numero; nam omnis damnatus subjectus est omnibus doloribus & pœnis excogitabilibus: *Omnis dolor irruet super eum Job. c. 20.* Inferni adæquatam definitionem nobis ex propria experientia reliquit dives Epulo Luc. c. 16. dum illum vocavit *locum tormentorum*: nam locus nullus est, in quo sedem suam fixerint omnia pœnarum, licet ex natura sua sibi invicem summè repugnantium genera, quàm infernus. Considera igitur singulatim has pœnas,

nas, excutiendô quinos corporis sensus, & tres animæ potentias.

1. Affligent oculos squalor, & horror carceris, densæ tenebræ, spissus fumus, qui sine spiraculo ullo, ne quidem tenuissimâ rimulâ, per quam exspiret, conclusus, acedine sua oculos exedat, & in amarissimas lacrymas dissolvat: *Et flebunt, cum viderint fumum incendiî.* Apoc. c. 18. Quantum tormentum non erit, videre tot horrida instrumenta ad torquendum facta, tot reos tormentis jam subjectos, tot diabolos, tortores indefessos, qui aspectu terribili se damnati oculis objiciunt, ei insultandô, minitandô, & sanguinea verbera infligendô.

Datum est D. Franciscæ Romanæ, & D. Catharinæ Senensi videre dæmonem; & facta est illa, malle se in fornacem accensam injici, quam denuo intueri dæmonem; hæc verò affirmavit, se malle per tramitem ardentibus carbonibus, & candentibus ferri laminis stratum usque ad extremi judicii diem nudis pedibus incedere, quàm denuo aspicere monstrum tam horrendum. Et quale spectaculum subin erit videre tot, & tot? habitare cum tot & tot monstris? Exhortare oculos tuos, & pactum cum illis ini, ut se nulli objecto periculoso aperiant, sed arctè claudant, & sic simul omnem occasionem postea æternùm flendi excludant.

2. Torquebuntur aures, dum audire cogentur flagellorum sibila, resonantium ver-

berum strepitus, catenarum tractus, lamentationes, gemitus, ululatus, ejulatus, & stridores damnatorum, in clausa illa caverna Christi murmure resonantium. Lamentationes & queruli gemitus etiam unius tantum aegroti, integrum xenodochium turbare, & inquietum reddere possunt: qua ratione igitur tolerari poterunt tot millionum hominum, & dæmonum desperatæ ejulationes? sed nihil horribilius erit, quàm audire blasphemias inauditas, diabolicas, quas ipsis extrema desperatio dictabit, contra coelum, & cœli Dominum rabido guttore eructatas; maledictiones mutuas, quibus se mutuo lacerabunt ejusdem peccati complices. Confessarius maledicet, & exprobrabit confidenti, quòd sibi extorserit absolutiones in sacro tribunali, quas negare debebat: confitens maledicet, & exprobrabit confessario vicissim, quòd nimis facilis, indulgens, & timidus fuerit in administrando ritè suo iudicis sacri officio. Parochi & Præsules maledicent suis subditis, quòd tam sceleratam, & scandalosam vitam duxerint; subditi vicissim maledicent suis superioribus, quòd ipsos, ut obstringebantur, non correxerint, & ad meliorem vitam, ac viam non reduxerint: *erit populus quasi esca ignis: Vir fratri suo non parceret, unusquisque carnem brachii sui vorabit: Manasses Ephraim, & Ephraim Manassen.* Isa. c. 9. Exhortare aures tuas, ut se ipsas claudant, & obturent blandisonis
sub

subdolarum Syrenum vocibus, ne tandem funestum chorum instituere, & tu illis, illæ verò tibi alternatim sine fine maledicere debeant.

3. Odoratus torquetur, dum naribus nihil attrahet, & rursus efflabit, quàm flammam, sulphur, & fumum, odorando foetorem intolerabilem, omnium immunditierum & spurcitiarum totius mundi, quæ juxta doctrinam D. Thomæ in 4. Dist. 47. quæst. 3. art. 3. die finalis judicii omnes in infernum, tanquam in universalem totius mundi cloacam, & sentinam confluent.

Locus sive cubiculum semper clausum, quantumcunque elegans, tandem incipit foetere: Quantum ergo foetorem exhalabit carcer infernalis æternum clausus, omnibus sordibus repletus, omni spiraculo obstructo ad emittendam pestilentem mephitim! corpora damnatorum ab Isaia c. 66. *Cadavera vivorum* appellata, horum putrefacta ulcera, pure & tabe manantia carcinomata, intolerabilem diffundent graveolentiam. Si D. Bonaventuræ credimus, vel unum ex his cadaveribus in terræ superficiem protractum, sufficeret ad inficiendum sævissima peste totum mundum.

Antiochus in pœnam à Deo plagis, ulceribus, tumoribus purulentis obsitus, tam pestilentem, putridamque exhalabat auram, licet sub dio jacens, ut totum exercitum cruciaret, ita ut odore illius & foetore exercitus

K s

gra.

gravaretur. 2. Machab. c. 9. Quem ergo foetorem effundent tot, & tot viva damnatorum cadavera in carcere subterraneo undique obturato, instar lignorum struis invicem constipata?

Si serio cupis huic poenae te subtrahere, firmum concipe propositum eximio probitatis exemplo, ut oportet, & virum Ecclesiasticum decet, omnibus praelucendi, & religiosae vitae suavem odorem ubique diffundendi, ut cum Apostolo dicere possis, *Christi bonus odor sumus.* 2. Cor. c. 2.

4. Cruciabitur gustus fame canina, & siti rabiosa: *exardescet contra eos sitis, & famem patientur ut canes.* Job. c. 18. Ad extinguendam sitim, & famem tam acrem aliud non concedetur, quam fel draconum, & spumae aspidum. Ps. 58. Necessitate adacti proprias carnes devorabunt; *unusquisque carnem brachii sui vorabit.* Isa. 9. Et cum sitis ardor fuerit vehementissimus, ipsis, ut olim epuloni, etiam minima guttula aquae negabitur. Si quando febris calidae ardoribus exsiccati gutturis ariditatem expertus es, scies, quam magnus hic sit cruciatus, qui vix per dimidiam horam patienter ferri potest; at haec tenuissima umbra est sitis illius, quae damnatos cruciabit aeternum.

Ut ergo tam sensibilem poenam effugias, fuge symposia, comotationes, crapulas, ebrietates, gulae cupedias, convivia, quae non raro instituuntur opipara, & ad omnem luxum,

xum, etiam ab Ecclesiasticis, & quidem ex redditibus Ecclesiasticis, hæc fuge, inquam, & cordi habeto abstinentiam, jejunia, & mentæ frugalitatem.

5. Cruciabitur tactus per omnia corporis membra diffusus: & quidem 1. propter angustiam sitûs. Nam damnati tam arctè inter se coacervabuntur, quàm lateres, qui in fornace accensâ exuruntur. 2. propter varietatem dolorum, in capite, in dentibus, in visceribus, in corde. 3. propter diversitatem instrumentorum, quæ adhibebuntur ad eos torquendos, uti sunt peccines, rotæ, flagella, enses, novaculæ, subulæ, equulei, forcipes.

Solum tormentum ignis est locò omnium tormentorum: quàm miserum & durum est, habitare æternum in cubiculo vel potiùs fornace, cujus pavimentum est ignis, aër igneus, ardens; ubique flammæ & ignis, quocunque te vertas; ignis à dextris, ignis à sinistris, ignis à fronte, ignis à tergo, ignis supra te, ignis infra te, ignis extra te, ignis intra te: ignem & flammam exhalabis ex faucibus, ex auribus, ex oculis, ignis in stomacho, ignis in corde, in omnibus visceribus.

Ad hos ignis ardores ebulliet, quidquid humorum in corpore est; prout liquor omnis bullire in ardente lebere solet: bullit sanguis in venis, bullit cerebrum in cranio, bullit abdomen ac pinguedo in membranis, bullient

lient viscera in ventre, bullit ipsa adeo medulla in ossibus.

Præterea id seriò perpendendum est, ignem infernalem, si non substantiâ, saltem efficaciam plurimum discrepare ab igne nostro sublunari & usuali, sequentibus ex causis.

Primò ob quantitatem; nam quò major, & conjunctior est ignis, eò fortius agit. 2. quia ignis infernalis substantia est instar alicujus spiritûs defæcata, & quodammodo eliquata, quinta & subtilissima essentia ignis, sic enim hunc ignem nominat Isaias c. 4. *Spiritus ardoris*; vel prout alii legunt: *Spiritus incendii*. 3. attendere oportet ad finem; nam ignis noster creatus est ad nostrum usum, & commodum; ignis infernalis solummodò ad nocendum, & torquendum; unde nihil habet commune cum bonis qualitatibus nostri ignis, sed solum cum illis qualitatibus & proprietatibus, quæ nocere, & torquere possunt. 4. ignis hujus ortus ac principium est, quòd sit merum instrumentum, quod non operatur ex se juxta suas vires, aut suam propensionem, sed juxta voluntatem, vires, ac obedientiam, domino suo, nempe Deo debitam, in cujus manibus est, & qui illo utitur tanquam causâ instrumentali ad sumendam ultionem, & vindictam de inimicis suis.

Et hac de causa ignis iste à S. Augustino vocatur *sapiens*, à S. Chrysostomo *rationalis*; nam summâ prudentiâ, & æquitate, juxta reatum

reatum peccatorum, suos mordaces ardores nunc auget, & acuit; nunc minuit, & mitigat; vel omnino extinguit; ita quidem, ut si omnino innocens, & omnis labis expers in flammis illas prolaberetur, nullo ab hoc cruciabundo igne afficeretur incommodo quemadmodum noster ignis tribus pueris innocentibus nec minimum nocuit, nec pilum adussit, sed vindicem furorem suum omnem in iniquos injustæ sententiæ executores effudit.

Tu interim exiguum facis discrimen inter peccatum, & peccatum utrum semel, aut sæpius id committas: sed non procedit hoc ipso modo vindex ille & rationalis ignis; qui acerbius punit illos, qui sæpius, & gravius deliquerunt, quam illos, qui pauciores & leviores commiserunt errores. Jam sensus omnes in unum collige, teque ipsum ad seriā quæstionem voca, ac perpende, an possis habitare *cum igne devorante, & cum ardoribus sempiternis.* Isa. c. 33.

6. Affligetur intellectus miserum in modum, dum se videbit remotissimum à Deo, unico fine & centro animæ rationalis, extra quem nulla quies unquam speranda; videbit se exclusum à visione beatifica, illaque felicitate æterna, propter quam creatus fuerat: rodetur à verme illo, qui nunquam moritur: semper versabitur ob oculos jactura illa immensa, quam passus est perdendô bonum inmensum, & incurrendô malum inmensum;

lum; & hæc omnia accidisse propriâ culpâ: videbit tantam jacturam in æternum reparari non posse amplius, malum, quod incurrit pariter nunquam minuendum, multò minùs finiendum, sed fore æternum.

Et hæc gravissima cogitatio in damnatū intellectu efficiet, ut totum infelicis æternitatis, etiam futuræ pondus simul & semel, in uno puncto cor ejus premat, & opprimat; nunquam tamen perimat.

7. Affligetur voluntas, dum semper volet id, quod nunquam erit; & nunquam volet id, quod semper erit: hinc prorumpet in actus iræ rabidos, tristitiæ profundissimæ, tædii, desperationis extremæ; atque ita damnatus sibi ipse tortor implacabilis, exasperabit pœnas jam aliunde acerbissimas, & intolerabiles.

Amor, affectus ex natura sua dulcis, & cor suavi quadam delectatione demulcens, æternum ex inferno proscriptus est; unde miserabili damnatorum turbæ sola restat amarities odiorum: habebit odio DEUM, tanquam rigidum vindicem, & punitorem injuriarum sibi illatarum; odio habebit dæmones, tanquam divinæ justitiæ ministros, & executores; odio habebit Electos, omnes cœli cives, tanquam latæ contra se severissimæ sententiæ approbatores: odio habebit focios, tanquam complices suorum peccatorum: odio habebit etiam semetipsum tanquam propriæ ruinæ & damnationis æternæ
fabrum,

fabrum, ac causam unicam: eò miseræ redactus, ut non alium terminum suis maledictionibus & imprecationibus positurus sit, quàm repetendo id, quod satyricus Poëta suo juratissimo inimico, quem plus quàm vatinianò odio abominabatur, pro coronide sub finem apprecatus est: *nec ames quemquam, nec améris ab ullo.* Non amabit ullum, nec amabitur ab ullo: odio habebit omnes, & odio habebitur ab omnibus.

8. Memoria interim ponet ante oculos animæ omnia bona, & delectamenta, quibus in mundo fruita est; anima verò hæc bona jam detractâ larvâ, prout in se ipsis revera sunt, considerans, serò, & inutili tacta dolore exclamabit: An ergo fieri potuit, ut re tam vili, nauci & nihili, momentaneâ delectatione, fluxâ voluptate, tenuissimo luccello mihi emerem pœnas æternas? *gustavi paululum mellis, & ecce morior.* 1. Reg. c. 14. pro guttula mellis integrum mare amaritudinum; pro voluptatula volatili tormentum æternum.

In manibus habebam claves Paradyfi; & hujus portas mihi pro libitu reserare poteram, sicut has pluribus reseravi potestate meâ Ecclesiasticâ, & officii mei ministeriis usus. Sed fortè immenso opus erat labore ad consequendam æternam salutem? non alio, quàm *seriò velle*: & ego ad obtinendum bonum, quod vix gustatum evanuit, præelegi æternam damnationem. O maledictæ volupta-

lupta-

luptates! maledicta ditescendi, & terrena bona corradendi cupido! maledicta ambitio! maledicta dies, qua natus sum! maledicti anni, quos vixi! maledicta ipsamet sacramenta, quibus inutiliter & sine fructu usus sum.

O si damnatus in suo arbitrio, in sua potestate haberet illud tempus, quod tu tam negligenter, & inutiliter absumis, & ille in propriam perniciem toties absumpsit, quam seriam putas pœnitentiam non esset acturus? statue proin hanc jam nunc agere, Deoque maximas gratias age, quòd à cervice tua averterit tot, & tam acres pœnas, quibus jam nunc cruciarêris, nisi Deus tibi eam misericordiam exhibuisset, quam non exhibuit mille aliis, licet te multò minùs nocentibus. *Nisi quia Dominus adjuvit me, paulò minùs in inferno habitasset anima mea.* Psal. 93. Roga Deum ut gratiam tibi concedere dignetur usque ad vitæ finem ac mortem, & tu tandem ejus misericordias in æternum cantare possis.

Punctum secundum.

Considera pondus sive gravitatem pœnarum infernalium, quam facilè desumere poteris, si perpenderit, has pœnas esse meras, ac purè pœnas. 2. Eas esse stables ac perpetuas. 3. Assiduas & continuas.

1. Pœna

i. Pœnæ infernales sunt meræ, ac puræ pœnæ; sunt purum pati, non habent admixtam ne stillulam quidem unicam alicujus solatii vel gaudii.

In hac vita cruces nostræ ac pœnæ semper inunguntur oleo alicujus gaudii ac mitigantur aliquo solatiolo. Si ægrotes, erunt qui te invitant, noti & amici; consanguinei qui tibi condoleant; medici, qui ulterioris vitæ, & redituræ brevî sanitatis propinquam spem faciant: si doleat caput, interim manus non dolet, integra & sana sunt membra reliqua: sæpe unus dolor tollit, & elidit alterum; sic dolorifera incisio, vel adustio non rarò liberat à longè acerbiorè, & periculosiore malo calculi, carcinomatibus.

Non hac via proceditur in inferno: in hoc nunquam, ne minimus quidem lucis radius recreat oculos; nullum unquam momentum quietis, nec minima, morula, interruptio aut cessatio à tormentis, ne quidem una unica cogitatio, quæ mentem sublevet. Nullus erit, qui commiseratione aliqua tangatur erga miserrimos damnatos, ne quidem ipse Deus, quamvis in se misericordissimus, & ipsa misericordia, quin potius amarissimo risu ipsis insultabit: *illos autem Dominus irridabit*, Sap. c. 4. Nulla pars corporis erit inveniendâ, quæ sit sana & integra: nulla pœna in inferno tollet, aut evacuat alteram; nam pœnæ aliàs sibi è diametro

L

oppo.

oppositæ, in inferno amica jungent fœdera, omni deposita contrarietate, & inimitiâ, prout in Vesuvio & Athna inter se sociantur nives & flammæ.

2. Pœnæ inferni sunt stabiles, ac semper in eodem statu permanent, nunquam minuuntur aut mitigantur.

In hoc orbe tormenta & cruciatus non semper perseverant, aut furunt eâdem vehementiâ, ac intensione: febres etiam vehementissimæ habent suas declinationes; dolores etiam acerrimi non eodem semper impetu ægros affiliunt: si alia omnia deessent, hoc unum sufficeret, quòd morbi & doloris acerbitas ab ipsa assuetudine & habitu, qui acquiritur per ipsam talium dolorum generosam tolerantiam, plurimum obtundatur, & imminuatur.

In inferno res non ita se habet; ubi de pœnarum aut dolorum lenimine & imminutione nil penitus scitur. Quàm exigua imminutio fuisset ardentissimæ sitis, qua torquebatur dives epulo in inferno, si Lazarus, ut ille optabat, descendisset, & extremitate digiti in frigidam intinctâ, stillulam unicam exustæ linguæ inspersisset; & tamen neque hoc refrigerium, & lenimen, vel potius umbra leniminis indulta fuit ardentissimè roganti: nec tibi imagineris difficultatem sustinendi pœnas inferni ipso usu & longa assuetudine fieri leviolem; ita quidem hic evenit, dum sumus in via; ubi nihil
stabi-

stabile, sed omnia subjecta sunt mutationibus perpetuis; sed hæc in termino locum non habent: nam sicut in cœlo perpetua assuetudo fruendi cœlestibus gaudiis & deliciis nihil demit de horum melliflua dulcedine, ita pariter è contrario perpetua patiendi tormenta infernalium consuetudo, nihil de horum acerbitate demit, nec harum tolerantiam faciliorem reddit.

3. Pœnæ inferni sunt continuæ sine omni interruptione.

In hoc orbe dolores habent sua interstitia, & pausas, in quibus suam quietem, suas ferias, diei nox, tribulationi prosperitas, prosperitati tribulatio succedit.

Non sic in inferno, ubi nunquam, ne quidem per unum momentum tormenta suspenduntur, aut interrumpuntur: ibi nunquam respiratur: cursus harum pœnarum non imitatur cursum solis, qui modò oritur, paulò post iterum occidit; sed similis est cursui illarum stellarum quæ polo arctico vicinæ in circulum gyrantur, & nunquam occidunt.

In hoc orbe ipsæ etiam deliciae, si sint assiduæ & continuæ, nauseam pariunt: Musica, quantumvis amœnissima, & suavissima, si nimis diu duret, tœdium generat; elegantissima comœdia in longum protraheta, integram noctem absumens à stomachis spectatoribus deseritur. Quamvis manna fuerit lapidissimus, & omnem desi-

derabilem saporem continens cibus, tamen tam longo tempore adhibitus, à nausea. bündis Israelitis rejectus est: Hinc collige quàm grave futurum sit pati æternùm, & sine omni intermissione, aut cessatione.

Et tamen quamvis pœnæ damnatorum sint tot, & tam graves, damnati puniuntur citra condignum: dicendum igitur est, longè gravissimam esse malitiam peccati mortalis, quæ tam atrociter puniri meretur. Si hoc non extremè abhorreas, & ex toto corde abomineris, vel ratione, vel fide careres, atque adeò vel stultus, vel infidelis es.

Punctum tertium.

Considera mensuram pœnarum, infernalium, nimirum, interminatam æternitatem, quæ licèt à nostra nimis limitata mente comprehendendi non possit, nihilominus desumi potest ex variis comparationibus, & illis, quæ sunt causa, & origo æternitatis.

I. Pœnæ ergo infernales sunt æternæ, quia Deus, qui est harum principalis causa, est æternus, decretum immutabile, sententiæ condemnationis semel lata, irrevocabilis: sanguis Redemptoris nostri in illam profundissimam abyssum non penetrat pro litro ad liberandos miseros illos captivos. Æterna pariter est causa instrumentalis pœnarum illarum, nempe dæmones tortores;

æter-

æternus est ignis ille crucians, à Deo succensus, conservatus, & flatu oris ejus animatus: æternus est vermis conscientiæ, qui semper rodit, & nunquam moritur; æternus est carcer in centro terræ, quæ semper stat, & in æternum manet: æterna pariter est causa pœnarum illarum meritoria; nam peccatum in hac vita non deletum durat semper, nec unquam amplius deletur post mortem; æterna est causa finalis illarum pœnarum, quæ in eum finem infliguntur, ut elucescat æquissima Dei justitia ultrix injuriarum, sibi illatarum, & punitoris suarum creaturarum rebellium. Æterna est causa materialis harum pœnarum; nam damnati pariter durabunt in æternum; & quidem non solum animæ, sed & corpora eorum; desiderabunt ardentissimè mortem, sed ne quidem solatium tam durum, & amarum obtinebunt: *querent mortem, & non invenient.* Apoc. c. 7.

Quid agitis, ô flammæ voraces, dicent damnati; cur nos non tandem devoratis, & absumitis? quid vos ô vermes semper vivi, cur nos semper roditis, & nunquam corroditis: nec in pulverem, ac in cinerem redigitis? Quid agitis ô rotæ, cur nos, cur omnia ossa nostra non tandem comminuitis, & in atram farinam commolitis? Hæc sunt desideria inutilia, & cassa desperatorum, quibus Deus dabit ignes & vermes, ut sentiant, in sempiternum. Judith. c. 16. ô si satis capere, & comprehendere posses, quid sis semper ita

L 3

arde;

ardere, ut nunquam cesses ardere, ita semper pati, ut nunquam pati desinas; semper ita mori, ut nunquam cesses mori, ut nunquam extinguaris! adhibe omnem conatum, ut hoc discas, & capias ex sequentibus parabolis, & similitudinibus.

2. Imaginare tibi infernum instar vastæ voraginis, fundo carentis, in quam projiciantur montes integri, montes supra montes, quin tamen unquam repleatur. Imaginare tibi infernum instar rapidissimi fluminis, sive torrentis, qui semper se exonerat in mare, & nihilominus non decrescit, sed semper, non aliter quàm antea, tumidus incedit. Imaginare tibi hunc instar solis, qui semper est in motu, velocissimè currit in zodiaco, cursum sive annum, sive diurnum, ne quidem unico momento sistens; & tamen nunquam ad summum pertingit litem sui cursûs. Paucis verbis David describit infernum Psal. 80. *Erit tempus eorum in sæcula.*

Sed quid, putas, indicare vult per hæc SÆCULA? forassis quòd pœnæ inferni tamdiu sint duraturæ, donec totus oceanus guttatim effluat, & exhauriatur; sed tam lentè, ut inter fluxum primæ guttulæ, donec ad fluxum secundæ guttulæ perveniat, & sic deinceps, elabantur mille sæcula? ampliùs. Fortassis insinuat, pœnas damnatorum tamdiu duraturas, donec exigua tinea omnes totius mundi sylvas decalvaverit, & devoraverit; sed tam lentè, ut inter unum
mor.

mortuum, donec procedatur ad alterum, interponatur millio sæculorum intercalarium? Necdum satis. Fortassis innuere vult, pœnas, quibus damnati torquentur, tamdiu protrahendas, donec immensum illud spatium, quod à polo arctico usque ad polum antarcticum extenditur, minutissimis arenulis impleatur; tanta tamen tarditate ut tantum post elapso mille milliones sæculorum unam arenulam priori rursus adjicere liceret? amplius adhuc; amplius. Forsan nos admonere David voluit, pœnas illas tamdiu extendendas, donec universa mundi moles in montem, vel potius globum adamantinum conversa, in tenuissimos rursus pulvisculos abradatur, comminuatúrque, & quidem non aliter, quàm ut immensam hanc ex durissimo adamante conflata molem formica unico pede leviter fricet; sed tam longa temporis intercapedine, ut solum singulis millionibus millionum sæculorum formica redeat ad renovandum hunc affrictum. Sed apage! pueriles sunt hæ similitudines.

Ineptissimum est quærere, quamdiu duraturæ sint pœnæ, quæ finem non habent. Imò dicendum, & concludendum est; exhausto lentè ac guttatim totò oceanò; devoratis lentissimo, & tamdiu interpolato morsu sylvis omnibus; impletò lentissimè arenulis post arenulas toto universo; comminutâ in tenuissimos pulvisculos tardissimè iteratis affrictibus adamantinâ orbis mole,

supererit adhuc tam diuturnum patiendi tempus, tantum æternitatis, cui per infinita etiam demptiones nihil demitur, quantum erat ab initio, ac si nec una quidem dies effluxisset.

Elapsa jam sunt septendecim sæcula, quæ Judas in igne infernali transigit; Cainus, primus ex humano genere infelix inferni incolæ, jam quinquaginta in carcere illo sæcula superavit: non tamen hinc minus restat posthac patiendum Caino, quàm Judæ: utrique restat integra æternitas pœnarum; casu etsi dispare, non tamen multum ab simili, quo crux Christi, ut S. Paulinus scribit, semper remanebat integra; nam licet peregrini ad sacra loca visenda Hierosolymam excurrentes, non exigua frustilla ex illa decerpent, & secum piò furtò in patriam asportarent, subinde tamen Hierosolymam reduces, semper invenêre crucem, non sine prodigio redintegratam & integram. Deme, avelle tantum, quantum placet, de æternitate, sæcula & sæcula, quot fulgent in cœlo stellæ, quot sunt arenæ maris, quot herbæ in pratis, folia in arboribus, æternitas, non minuitur, nihil deperdit, manet eadem, manet integra, manet æternitas.

Ad effugienda mala tam horrenda, tam enormia, non patet alia via homini, qui vel semel peccavit, & Deum graviter offendit, quàm via seriæ pœnitentiæ: statue hanc licet arduam, & asperam ingredi, nec ab hac

hac unquam defleſte aut retrocede, ſed
potius generoſo & contrito animo ad De-
um clama cum Auguſtino pariter pœniten-
te: *Hic ure, hic ſeca; hic mihi non parcas, modò
in æternam parcas:*

Tu Domine, per ſanctiſſimas pœnas tuas,
quas ego indignus recolo, & per ſanctam
crucem, & mortem tuam libera me de pœ-
nis inferni, & perducere digneris, quò per-
duxiſti latronem tecum crucifixum: qui cum
Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas &c.

---

*Dies quinta**Meditatio Nona.**De peccato veniali.*

Cùm viri Eccleſiaſtici, & Religioſi juxta
finem ſuæ vocationis, & conditio-
nis debeant eſſe norma ſui gregis, &
ſpeculum ſæcularium, cordi habere debent,
ut, quantum divinâ gratiâ adjuvante poſſunt,
vitam ducant innocentem, & omnis maculæ,
ac culpæ etiam levioris expertem, eò ipſò,
quòd dignitas ſtatûs Eccleſiaſtici omne pec-
catum, licet de ſe veniale, ac leve, gravius
reddat, & ſæcularium peccata plurimum ſu-
peret, juxta doctrinam Concilii Tridentini

L s

Seſſ.